Uttalelse fra Sortland kommune

Høring - Forslag til endringer i barnehageloven med forskrifter (Styring og finansiering av barnehagesektoren)

I barnehagesektoren, som i andre deler av velferden, har kommunen et overordnet og helhetlig ansvar. Kommunen har blant annet ansvaret for at alle barn med rett til plass får barnehageplass og at barnehagene drives i henhold til det enhver tid gjeldende regelverk. I barnehagesektoren er kommunen barnehagemyndighet, finansieringsmyndighet og tilsynsmyndighet – i tillegg til barnehageeier.

I Norge er det lange tradisjoner for at viktige oppgaver innen velferden løses i et samarbeid mellom det offentlige og private aktører. I barnehagesektoren er halvparten av barnehagene kommunale, mens den andre halvparten består av private barnehager. I Sortland kommune er det 7 kommunale barnehager og 7 private barnehager. Disse spiller en avgjørende rolle i Sortland kommunes velferdstilbud.

Sortland kommune har registrert at forslagene fra Kunnskapsdepartementet har skapt stor uro i private barnehager, både hos eiere, ansatte og foreldre. Sortland kommune deler denne uroen.

Private barnehager utgjør en viktig og verdsatt del av barnehagetilbudet i kommunen, og vil være viktige for å sikre kapasitet, kvalitet og mangfold i barnehagetilbudet i vår kommune, også i fremtiden.

Forslagene fra regjeringen tar i for liten grad hensyn til barnehagenes behov for forutsigbarhet og bærekraftige rammevilkår. Mangel på forutsigbarhet og bærekraftige rammevilkår for de private barnehagene utgjør en risiko for kommunen, som har ansvaret for å innfri retten til barnehageplass til våre innbyggere.

Sortland kommune støtter ikke forslaget om å gi kommunene hjemmel til å utarbeide lokale forskrifter til beregning av tilskudd – heller ikke når det gjelder eiendom. Sortland kommune mener det er bekymringsfullt at departementet ikke tar inn over seg at kvaliteten på bygningsmassen påvirker kvaliteten på barnehagetilbudet. Kommunen har ikke kompetanse og ressurser til å administrere et regelverk slik som departementet foreslår. Sortland kommune ser med bekymring på at kommunene påføres en administrativ byrde som ikke kompenseres fra staten, samtidig som det gir grunnlag for økt konfliktnivå om innretningen på støttenivået.

Sortland kommune støtter ikke forslaget om å lovfeste en øvre grense for bruk av driftstilskudd og foreldrebetaling på kostnader til fast eiendom. Utgifter til ivaretakelse av fast eiendom er dynamisk, og enkelte ganger påbeløper store kostnader til vedlikehold og forbedring som er avgjørende for et forsvarlig arbeidsmiljø og et godt lekemiljø.

Sortland kommune støtter ikke forslaget om å avvikle de nasjonale mekanismene for økonomisk likeverdig behandling og erstatte dem med lokale forskrifter for finansiering av drift og eiendom. Sortland kommune ønsker nasjonale føringer for finansiering av barnehagene. Vi ønsker forutsigbare rammer for mangfold og evnen til innovasjon. Vi mener det må legges til rette for samtidig finansiering av kommunale og private barnehager. Dette for å møte krav som oppstår raskt, som høy prisstigning, lønnsvekst, nye normer og kvalitetskrav. Evnen til å gi konkurransedyktige lønns- og pensjonsvilkår må sikres gjennom gode og tydelige nasjonale føringer for finansiering.

Sortland kommune støtter ikke forslaget om å gi kommunene adgang til å svekke foreldrenes valgfrihet gjennom å kunne redusere antall plasser i private barnehager. Dagens system følger et demokratisk prinsipp som ivaretar familienes rett til å velge, og gir samtidig motivasjon til den enkelte barnehage til kontinuerlig utvikling av kvalitet og mangfold i sektoren. Vi er bekymret for følgene av at kommunene skal kunne justere antallet plasser i barnehagene hvert 10. år. Vi viser videre til at private plasser som ikke tas i bruk ikke koster kommunen noe, og at det derfor ikke er behov for en adgang til å redusere antall plasser hos private.

Sortland kommune peker på at kommunale og private barnehager er underlagt de samme kravene til kvalitet, blant annet gjennom nasjonale minimumsnormer for bemanningstetthet og pedagogtetthet, og gjennom rammeplanen for barnehager. Sortland kommune mener derfor det virker ineffektivt, kostnadsdrivende og uhensiktsmessig at den enkelte kommune selv skal utarbeide og forvalte et lokalt finansieringssystem i en sektor som ellers er så tydelig regulert gjennom nasjonale regler. Sortland kommune mener forslagene i høringsnotatet dermed forsøker å skape et inntrykk av mer lokalt selvstyre, mens realiteten er at oppgaver, ansvar og risiko overføres til kommunene, uten at forslagene er finansiert eller vil gi mer lokalt rom for å satse.

Sortland kommune gjør oppmerksom på at det i tillegg til like kvalitetskrav, er en tydelig forventning om at ansatte i offentlig finansierte og offentlig godkjente private barnehager har konkurransedyktige vilkår med ansatte i kommunale barnehager. Mer enn 95 prosent av de ansatte i private barnehager i Norge er omfattet av en tariffavtale som de ansattes organisasjoner har anbefalt for sine medlemmer.

Sortland kommune mener det er avgjørende, både for kvaliteten på tilbudet til barna og lønns- og arbeidsvilkårene til de ansatte, at kommunale og private barnehager blir økonomisk likeverdig behandlet, og at finansieringen av nasjonale kvalitetskrav og nasjonale tariffavtaler også i fremtiden er regulert gjennom nasjonale regler.

Sortland kommune mener det er en betydelig svakhet at det hefter mangelfull konsekvensutredning ved de foreslåtte endringene. Uavhengig av hvilke endringer som gjøres i regelverk og finansiering for barnehagesektoren, så ber Sortland kommune om at disse bygger på grundige utredninger av konsekvenser for kommunene, barnehagene, foreldrene og barna.

Sortland kommune viser til de gode erfaringene med samordnet opptak, og mener det ikke er behov for ytterligere regulering av opptaket i barnehagene i dag.

Sortland kommune mener dessuten at nye reguleringer av barnehagesektoren bør bygge på nasjonale regler som sikrer jevnere og høyere kvalitet i tilbudet til barna, økonomisk likeverdig behandling og valgfrihet for foreldrene.

Beate Bø Nilsen, Høyre
Maroun Abou Zeid, FrP
Rune Stigen Kvannli, Senterpartiet